

KANK'ANGA

*puberteitsdans voor een debuterend meisje, Zambia*¹⁸

Een buurvrouw had het haar geleerd
met slaag, voor geld en voor de eer
voortaan haar grote zus te mogen heten
en vóór te mogen dansen op de eerste
feestmorgen van haar vrouwzijn

(Begroet je schoonvader nee niet zo verdomme
hij zal avances maken maar pas op
dat je hem niet voor schut zet voor de anderen
kijk cassave kook je zo en nu
zo moet je je bekken houden dit bewegen
en zorg dat je goed droog blijft ook al heb je
nog zoveel zin laat voelen nee je moet
een droge bedding bij de eerste regens zijn
niet een moeras dat nog wat extra's opslurpt
met deze stok maak je de ingang wijder
met deze dieper - wat? pijn? flauwekul
wanneer je bloedt dan weiger je degenen
van wie je houdt, pak maar een kerel van een
vijandig dorp, één die je naam wil doden
of varkens uit de stad bezorg ze
maar iets waardoor hun spul verrot
maar anders voor je vriend je man gebruik je
na afloop deze zakdoek maak hem schoon bescherm
hem tegen de krachten van ons bloed)

¹⁸ In Centraal Afrika ondergaan meisjes vanaf de eerste menstruatie een periode van afzondering en training, die wordt afgesloten met een feestelijke solodans.

Al kon ze ook hard slaan en schelden
lief was ze en zo trots toen haar pupil
(verstopt 's nachts onder dek terwijl de rest
feest vierde buiten opgewonden raakte)
die ochtend na ontredde plankenkoorts
de debutantendans volmaakt verrichtte.

Is dit mijn lijf kan ik nu blij zijn met
die nieuwe borsten ieder die ze keurt
tussen mijn kraag van kralen door zal ik genoeg
zorg hebben voor een eigen kindje straks?
Moeten mijn dijen nu voorgoed bedekt
met een sjiténdzje¹⁹ zoete grens
waar zelfs de liefste tolgeld moet betalen?

Mijn handen dragen dansend schaal na schaal
van nog onzichtbaar eten langs het pad
dat spant tussen de dorpen van mijn
vader, moeder, man - een web
van nederige macht zolang het standhoudt

Zusters, vriendinnen rukken zich
de kralen van het lijf om mij te geven
het dorp verdringt zich om hun kleine geld
te leggen in de holte op mijn hoed
mijn moeder huilt mijn vader zit ontdaan
op de centrale stoel te wachten tot
ik voor hem kniel en hij mijn vijftien jaar
voorgoed moet afbetalen met twee dagen loon.

¹⁹ *Chitenje*, in de Nyanja-taal (voornaamste taal van Lusaka en van Oostelijk Zambia) naam voor een paan (wikkelrok bestaande uit een onbewerkte lap stof).

De mannen staan in tweestrijd kijken is
toegeven dat ze mooi is weer zo een
met macht over ons lijf en onze centen
ze brallen wat het bier is nog niet op
maar kijken toch, schreeuwen zich hees en slikken
ternauwernood iets onbestemds weg: liefde? jeugd?